



an d'Chamber koum, war de Paul Helminger mäin Noper. Hien huet mer net dacks ee Rot ginn, mee alles, wat e mer mat op de Wee ginn huet, war zu 100 % richtig. Seng Erfahrungen als Staatssekretär, mee och an der Privatwirtschaft waren a ville Beräicher vun der legislativer Aarbecht nützlich.

Besounesch geschat gouf de Paul Helminger weinst senge wirtschaftlechen a fiskale Kompetenzen. Dowéinst war hien och e Politiker, op deem déi ganz Chamber gelauscht huet. Besounesch seng Rieden iwwert d'Diversifikatioun vun der Wirtschaft oder iwwert déi grouss Zukunftstheeme bleiwen eis an Erënnerung, mee och d'Aussen- an d'Europapolitik, d'Landesplanung an de Gemengesec-teur louchen him um Häerz. Hien huet sech och fir d'Gestalt vum engem gemeinsamen Europa staark gemaach a war 2002 Member vun der Konventioun iwwert d'Zukunft vun Europa.

Dem Paul Helminger säi politesche Parcours ass atypesch. Hien ass net vun der Kommunalpolitik an d'Landespolitik gaangen, mee et war ëmgedréit. Hien ass vun der nationaler Politik an déi Stater Märei komm. Während sengem Mandat als Deputéierten huet den DP-Politiker sech an der Gemengepolitik engagéiert an ass 1987 direkt an de Gemengerot gewielt ginn, duerno Schäfte ginn an 1999 Buergermeeschter vun der Stad Lëtzebuerg. Hie war während zwielef Joer een exzellente Gemen-gepapp mat Leif a Séil a war ganz beléift. Hie war ee Kommunalpolitiker vun enger neier Generatioun an huet duerch seng Wäitsicht vill innovéiert.

2012 huet de Paul Helminger sech definitiv aus der Politik zrëckgezunn. Hien ass duinn awer nach an der Wirtschaft aktiv bliwwen, mat Responsabilitéiten un der Spëtzt vun ënner anerem der Luxair an der Cargolux.

Frëndlechkeet, Kompetenz, Wäitsicht a Weltoffen-heet sinn déi Wierder, déi een an deenen éischte Reaktiounen dobaussen no sengem Doud héieren a gelies huet. De Paul Helminger huet ëmmer frëndlech gelaacht an hat och all Grond dofir. Well alles, wat hien ugepaakt huet, ass positiv weiter-gaangen. Vill Leit hunn op hien eropgekuckt. Hien hat eng ganz pragmatesch Manéier, fir un Dossierer erunzegoen an doduerch och konkret Léisungen ze fannen. Hie war fir vill Leit ee Vorbild, och iwwert d'DP eraus. D'Zesummeschaffe mam Paul Helminger bleift eis all a gudder Erënnerung.

Mam Paul Helminger verléiert d'DP ee vun hire groussen, ee vun hire brillantste Käpp, mee och e Kolleg, dee sech vu jeehier fir seng liberal Iddien a seng Iwwerzeegungen agesat huet a wäit iwwert d'Parteigrenze respektéiert a beléift war. De Paul Helminger huet souwuel seng Partei wéi och d'Land an d'Stad Lëtzebuerg geprägt. Privat war de Paul Helminger och e Familljemësch an en interessante Gesprächspartner, deen och gär a Gesellschaft war. Hie war begehrt um Tennis, fir d'éischt selwer als Spiller, duinn als President vun der Lëtzebuerger Tennisfederatioun. Der Famill vum Paul Helminger géllt eist oprichtegt Bäileed. Mir wäerten dee Ver-stuerwenen a beschter Erënnerung behalen. Ech bie-den lech opzestoen, fir dem Paul Helminger eng lescht Eier ze erweisen.

(Respect d'une minute de silence)

Ech soen lech Merci.

Ech géif dann d'Wuert un de Premier a Staatsmi-nister Xavier Bettel ginn.

■ **M. Xavier Bettel**, *Premier Ministre, Ministre d'État*.- Här President, haut hunn ech déi schwéier Tache als Regierungschef, engem fréiere Regie-rungsmitglied Äddi ze soen. De Paul gehéiert zu deene Leit, wou ee gemengt huet, d'Zäit wier stoe bliwwen. En huet ëmmer d'selwecht ausgesinn. Et huet ee gemengt: De Paul, dee bleift éiweg esou, wéi en ass. De Paul ass net méi do!

Ech hat d'Chance, 1999 fir d'éischt am Gemengerot vun der Stad Lëtzebuerg zesumme mat em ze schaffen an duerno 2005 och am Schafferot. Ech kennen de Paul als e Mënsch, deen d'Vergaangen-heet, d'Geschicht gären hat, de Present, mee fir dee virun allem d'Zukunft ëmmer e Projet war, virun allem och d'Zukunft mat senger Famill. An ech weess, Karin, léif Kanner, wéi schwéier et ass. Well esou wéi ech de Paul kennen, hat en esou vill geplangt, fir nach mat lech ze maachen.

D'Zukunft wor eppes, wat de Paul direkt beschriw-en huet: zukunftsorientéiert, Visiounen hunn. D'Stad haut gesäit aneschtens aus wéi virum Mandat vum Paul Helminger - d'Cloche d'Or, Ban de Gaspe-rich, Hamilius; Projeten, wou een ee gesinn huet, dee keng Politik gemaach huet, fir populär ze sinn, mee fir effikass ze sinn. En hat keng Angscht, fir op d'Gare ze goe viru 500 Leit, déi rose waren, a mat hinne eng Diskussioun ze féieren. De Paul war een, deen d'Technologë gären hat, deen d'Zukunft - wann ech vun Zukunft schwätzen -, och d'Technologien ëmmer bei sech hat. Ech ka mech erënneren, de BlackBerry, e war mat deem - pardon, Karin - mee bal och bestuet. En huet op deem Handy geklumpert. Wéi mir nach mat engem Fanger geklumpert hunn, war de Paul scho mat all de Fangeren amgaangen ze än-terwen, ze organiséieren, seng Agendaen ..., an dee-mools wousste mir nach net, wat et wier.

Ech weess, dass en HOTCITY ..., dass de Paul dee war, dee vun all deem, wat deemools nach an de Kannerschong war, gesot huet: „Mir müssen do zesummeschaffen! Mir müssen am Fong d'Jalane setzen, d'Schinne setzen, fir dass muer och den Zuch op där richteger Plaz ukënn.“

Mee och d'Famill war em ganz wichteg, d'Momenter mat der Famill, an ech ka mech erënneren, wéi oft e mer vu Wissant geschwat huet a gesot huet: „O, do ass do eppes net gaangen an hei net gaangen“, an et wor seng Passioun, einfach zesumme mat lech Zäit ze verbréngen. An e wor och ganz houfreg iwwert dat, wat Der alleguerten eenzel gemaach hutt.

En hat seng Stad gären, en huet fir seng Stad gelieft. En huet an all Quartier, vun deem enge bis deen an-eren, vum Aarbechter bis den Direkter ..., en hat seng Gemeng immens gären. En hat seng Gemeng gären, mee et war awer och en iwwerzeegten Europäer. Et war deen, dee fir Europa plädéiert huet, mee et war och deen, deen iwwert d'Grenze vu senger Stad ge-kuckt huet, wéi ee kéint mat den Nopere méi staark sinn - Tonicités, QuattroPole, wou en d'Gemengen zesummesat huet, fir ze kucke weiderzekommen. An et wor hien, wou ech d'Chance hat, an enger Ma-joritéit eng Kéier mat der CSV ze sinn an duinn an enger Majoritéit mat deene Gréngen ze sinn, a mer awer ëmmer gekuckt hunn, wéi mer d'Stad och kéinte weiderbréngen.

Ech muss lech soen, dass ech e laange Wee mam Paul gemaach hunn, vun 1999 bis 2011. An ech géif haut net virun lech stoen als Staatsminister, wann de Paul mer 2011 net d'Chance ginn hätt, Buerger-meeschter vun där Stad ze ginn. Ech wäert dat och ni vergiessen.

Merci.

■ **M. Fernand Etgen**, *Président*.- Merci dem Premier-a Staatsminister.

5. Dépôt d'une motion par M. David Wagner

Ier mer elo zum Projet de loi 7802 kommen, géif ech nach dem Här David Wagner d'Wuert ginn, fir den Depot vun enger Motioun. Här Wagner, Dir hutt d'Wuert.

Exposé

■ **M. David Wagner** (déi Lénk), *auteur*.- Merci, Här President. Ier ech zu menger Motioun kommen, wollt ech awer och nach ganz kuerz dem Paul Helminger ..., deen ech ni am Gemengerot erlieft hunn, mee deen ech awer als Stater Bierger iwwer zéng Joer laang erlieft hunn an deen - dat ass dat mannst, wat ee ka soen - d'Stad geprägt huet. An dat huet een och gemierkt, dat war eng beweegten Zäit. An och senger Famill, senger Frënn a senger Parteifrënn wëlle mer natierlech vun eiser Säit och eist Gedenke schenken.

Här President, hei ass eng Motioun, déi mer als déi Lénk wëllen deposéieren, haut, wou mer och iwwert déi 15. Oplag, mengen ech, vum Covidgesetz wäer-den diskutéieren. Et ass eng Motioun, déi och mam Covid ze dinn huet.

De Kampf géint de Covid ass keng reng national, europäesch oder regional Affär. Et ass e Kampf, deen déi ganz Mënschheet muss zesumme féieren. De Covid, dee kennt keng Grenzen, e ka sech verän-neren an e kann ëmmer méi fest aschloen.

Dat passéiert elo och grad leider an Indien, engem Land, dat aleng méi Awunner huet wéi d'USA an d'Euro-päesch Unioun zesummen. Et gëtt vill Ursachen, mee eng vun den Ursachen ass, datt Indien nëm-men zum Beispill all zéngt Dosis vun AstraZeneca kritt, déi et versprach krut.

Dës Woch gouf och leider aktéiert, datt de COVAX-System en Echec ass. Dat ass eng katastrophen Norricht, déi leider net zum Optimismus leet. Dofir ass et jo och kee Wonner, datt ongeféier eng 120 Länner weltwäit, ugeféiert vun Indien a vu Südafrika, also déi ganz grouss Majoritéit vun der Mënschheet, sech dofir asetzen, d'Lizenzen op Impfstoffen an och op all anerem Material, wat wichteg ass am Kampf géint de Covid, wéi zum Beispill Beootmungsmate-rial oder och Testmaterial temporär opzehiewen. Dat ass eng Mesure, déi laut dem internationale Recht och iwwer Verträge vun der Propriété intellectuelle méiglech ass an déi och an der Welthandelsorga-nisatioun zurzäit debattéiert gëtt.

Dës Méiglechkeet gëtt a Wierklechkeet vu bal jidderengem ënnerstëtzt, dem Direkter vun der Welt-gesondheetsorganisatioun, de Médecins sans fron-tières, ganz villen Nobelpräisträger a souguer dem ehemolege franséische President François Hollande oder dem ehemolege brittesche Premier Gordon Brown.

Et kéint ee bal mengen, datt jidderengem dofir wier. Mee leider verspäre sech e puer Länner, eng Minori-téit vu Länner u sech, dergéint. A leider sinn dat d'USA an d'Europäesch Unioun, also räich Länner. Ouni de Blocage vun den USA a vun der Europäe-scher Unioun géif de Kampf géint de Covid op der Welt eendeiteg besser virgoen. D'Liewe vun enger Onzuel vu Mënsche géif gerett ginn an de sozialen,

demokrateschen an ekonomesche Schued, deen d'Mesure provoziert, staark reduzéiert ginn.

Ech hat, Här President, den 2. März dem Jean Asselborn d'Fro gestallt, ob Lëtzebuerg op EU-Niveau och derfir kéint anrieden, fir dës Mesure ze ënnerstëtzen. Als Äntwert krut ech d'Positioun vun der Europäescher Unioun, awer net déi vu Lëtze-buerg. Mee op jiddwer Fall war et natierlech déi Po-sitioun, wou d'Europäesch Unioun sech hanner fa-descheinegen Argumenter verstoppt, déi och scho längstens innerhalb vu Positiounspabeiere vun der Welthandelsorganisatioun, wou dat elo beschwat gëtt, widdleruecht goufen. D'EU behaupt zum Bei-spill, et misst een op d'Fräiwëllegkeet setzen an drop waarden, datt déi Konzern, déi Brevetun hunn, vum selwen op déi Iddi kéimen, fir se ausze-setzen. Dat ass bis elo net geschitt an dat wäert och nimools geschéien.

Ech krut och geäntwert, dat wier jo net de Problem. De Problem wieren d'Produktiounskapacités. Mee dat ass och e falscht Argument. Et gëtt Länner, déi elo schonn iwwer gewësse Produktiounscapa-citéite verfügen, mee si kënnen se weinst de Breve-ten net benotzen. Wiere se fräi, kéinte se se benot-zen a si kéinte se och fir aner Länner matproduzéie-ren. An aner Länner, déi nach net iwwer gewësse Produktiounscapacitéite verfügen, kéinte se dann och esou opbauen.

De Problem läit also primär net bei der Produktioun-scapacitéit, mee beim Recht ze produzéieren, wat d'Lizenzen zurzäit verbidden. An da kënn nach dat lescht Argument: Déi Konzern kéinte jo net fir näischt produzéieren. An entgéint deem, wat der vill mengen, sinn et jo net déi Konzern, déi d'Investe-r gemaach hunn, fir d'Technologien ze entwéckelen, mee d'effentlech Hand. Ech zitéieren och do aus engem Communiqué vun AstraZeneca, wou se hir eege Leit oder Aktionäre berouegen: « Les dépenses engagées pour développer le vaccin devraient être compensées par le financement offert par des gou-vernements et des organisations internationales ». Méi konkret och nach: Pfizer/BioNTech krute 546 Milliounen Dollar effentlech Gelder plus 6 Milliarden US-Dollar fir Beschafungskontrakter.

An anere Wieder: Et sinn d'Steierzueler, déi fir d'Ent-wécklung vun den Impfstoffen an aner technesch Material opkomm sinn. Wie mécht d'Gewënner? Majo déi dräi grouss Konzern, déi mer kennen. A wéi et nach gëschter an engem Artikel vun der britte-scher Zeitung „The Guardian“ geheescht huet, hunn déi grouss Konzern elo 26 Milliarden Dividenden ausgeschott - 26 Milliarden Dividenden ausgeschott! - fir eng Leeschtung, déi sech zurzäit, dat wësse mir och hei zu Lëtzebuerg, net weise léisst.

Mir hu bezuelt, si beräichere sech a verweigere ville Länner déi Technologie fir de Covid ze bekämpfen. Mir kënnen net éiweg nokucken. Dofir ruffe mer mat där Motioun d'Lëtzebuerger Regierung op, éischters déi Propos vun deenen 120 Länner fir déi temporär Befreiung vun de Lizenzen ze ënnerstët-zen a sech och innerhalb vun der Europäescher Unioun derfir staark ze maachen.

Ech mengen, mir kéinten do en Zeeche setzen. A mir kéinte vläicht souguer eppes an d'Rulle bréngen um europäeschen Niveau an, mengen ech, och virun der Mënschheet a virun der Geschicht propper dostoen.

Ech soen lech Merci.

Motion

La Chambre des Députés,

considérant

- que le 11 mars 2020, l'Organisation mondiale de la santé (OMS) a déclaré que la maladie liée au coro-navirus 2019 (Covid-19) était une pandémie mon-diale ;

- qu'une réponse efficace à la pandémie de Covid-19 exige un accès rapide à des produits médicaux abor-dables, y compris des kits de diagnostic, des masques médicaux, d'autres équipements de pro-tection individuelle et des ventilateurs, ainsi qu'à des vaccins et des médicaments pour la prévention et le traitement de patients dans une situation d'ex-trême nécessité ;

- que l'expansion rapide de la fabrication à l'échelle mondiale est une solution cruciale évidente pour faire en sorte que les produits médicaux soient dis-ponibles en temps utile et soient abordables pour tous les pays dans le besoin ;

- qu'au niveau international, la lutte contre la pandé-mie exige un important effort de solidarité mondiale et un partage mondial sans entrave de technologies et de savoir-faire ;

- que l'Inde et l'Afrique du Sud ont introduit le 2 octobre 2020 une proposition à l'Organisation mon-diale du commerce (OMC) qui produirait l'effet que les obligations de ses membres découlant de cer-taines dispositions de l'Accord sur les aspects des droits de propriété intellectuelle qui touchent au commerce (APDIC) fassent l'objet d'une dérogation temporaire en ce qui concerne la prévention, l'endi-guement ou le traitement de la Covid-19 ;

- que la demande de l'Inde et de l'Afrique du Sud est entre-temps soutenue par une très large majorité des États du monde, alors qu'une minorité d'États, dont les pays membres de l'Union européenne, s'y oppose ;

- que 13 mois après le début de la pandémie, les ap-proches basées sur des licences volontaires préco-nisées par certains pays se sont révélées insuffi-santes à l'échelle mondiale pour permettre un appro-visonnement suffisant et rapide en ce qui concerne les produits en faveur de la prévention, de l'endigu-ement ou du traitement de la Covid-19 ;

- que les flexibilités prévues par l'accord de l'APDIC n'ont jamais été conçues pour faire face à une crise sanitaire de cette ampleur, sans compter que de nombreux pays ne disposent pas des capacités ins-titutionnelles nécessaires pour utiliser ces flexibili-tés ;

- que notamment les licences obligatoires, délivrées pays par pays, au cas par cas et produit par produit, sont inadéquates de par la lourdeur de leurs procé-dures à faire face à la crise mondiale actuelle ;

- que l'initiative COVAX est certes utile et impor-tante, mais malheureusement insuffisante, étant donné qu'en date du 21 avril 2021 seulement 40,2 millions de vaccins ont pu être distribués à travers l'initiative COVAX pour une population cible estimée à 4 milliards de personnes ;

- que les gouvernements et les organismes de finan-cement public du monde entier ont investi des sommes colossales en argent public pour soutenir la recherche-développement sur la Covid-19, en par-ticulier en ce qui concerne les médicaments et les vaccins, et qu'au vu de la gravité de la crise mon-diale, ces produits devraient être considérés comme un bien public mondial ;

- que la proposition de dérogation décrite ci-dessus représente une solution mondiale rapide, ouverte et automatique, qui permettrait une collaboration inin-terrompue pour ce qui est de développer et d'inten-sifier la production et la fourniture des produits, et qui apporterait une réponse collective au défi mon-dial auquel tous les pays sont confrontés,

invite le Gouvernement

- à soutenir la proposition de dérogation temporaire introduite le 2 octobre 2020 par l'Inde et l'Afrique du Sud à l'Organisation mondiale du commerce ;

- à entreprendre, au sein de l'Union européenne, toutes les initiatives possibles susceptibles à entraî-ner le soutien de l'Union européenne à la proposition de dérogation temporaire introduite le 2 octobre 2020 par l'Inde et l'Afrique du Sud à l'Organisation mondiale du commerce.

(s.) David Wagner, Marc Baum.

■ **Une voix**.- Très bien!

■ **M. Fernand Etgen**, *Président*.- Merci villmools, Här Wagner.

Mir kommen dann elo zum Projet de loi 7802, enger Ofännerung vum Gesetz iwwert d'Afféierung ...

■ **Une voix**.- Här President.

■ **M. Fernand Etgen**, *Président*.- Den Här Wolter freet d'Wuert. Fir?

6. Dépôt d'une proposition de loi par M. Michel Wolter

■ **M. Michel Wolter** (CSV).- Fir en Depot ze maache vun enger Proposition de loi, Här President.

■ **M. Fernand Etgen**, *Président*.- Här Wolter, Dir hutt d'Wuert.

■ **M. Michel Wolter** (CSV).- Här President, ech soen lech Merci. Ech wollt den Depot maache vun enger Proposition de loi. Och déi steet am Zesammen-hang mam Virus Covid-19 a mat virun allem domat, wéi mer an der Aart a Weis, fir en ze bekämpfen, mat vulnerabele Leit an den Alters- an Handica-péiertestrukturen ëmginn.

Dir Dammen an Dir Hären, nach ëmmer stelle sech och dräi Wochen no der Diskussioun vum 1. Abrëll eng Rei Froen, wat an deene leschte Méint an den Al-terstrukturen hei zu Lëtzebuerg viru sech gaangen ass. An deem Sënn begrëisse mir als CSV et ausdrécklech, dass an der zoustänneger Chambers-kommissioun elo e Rapport spécial an Optrag ginn ass, fir Äntwerten ze fannen - néideg Äntwerten, déi och vun de Famille gefrot ginn - op all déi Froen, déi an där Debatt gestallt si ginn.

Mir hunn eng Rei vu Punkte kritiséiert virun dräi Wochen. Ech géif nëmmen ee wëllen eraushuelen „pour les besoins de ma proposition de loi“, dat ass, dass mer der Meinung sinn, dass eng falsch Prioriséierung vum Cordon sanitaire an den Alters-strukture virgeholl ginn ass an dass och keng Zukunftsperspektiven do virgestallt goufen.

D'Press huet sech där Saach an engem breede Mooss ugeholl an et huet ee gesinn, dass an deene leschten Deeg e puer zaghaft Ännerungen dann och virgeholl gi sinn. Zum Beispill zielt de Logement en-





cadré dann elo zu den Altersstrukturen, wat virdu während Méint net de Fall war. D'Leit, déi net zum Fleegepersonal gehéieren an den Altersstrukturen, déi kënne sech elo impfe loossen. Et ass och schwéier, dat aneschters ze maachen an engem Moment, wou een 30- bis 54-Järege d'Méiglechkeet gëtt, fir dat ze maachen. An et ass eng Ordonnance geholl ginn, déi en negativen Test préalable fir Leit konditionéiert, déi op Besuch bei hir Famill wëlle goen.

Déi puer zaghaft Mesuren entsprechen awer net deem, wat mir der Meenung sinn, wat misst geschéien. De Sven Clement huet den 1. Abrëll eng Proposition de loi déposiert iwwer en Evaluations-system, wou entre-temps och den Avis vum Staatsrot virläit. An ech wollt haut eng aner Proposition de loi déposiere mam Zil, fir e maximale Schutz fir vulnerabel Matbirger an eng Strategie dovunner ze entweckelen.

Ech gehéieren, Här President, Dir Dammen an Dir Hären, net zu deenen, déi der Meenung sinn, dass mer eis relativ séier net méi brauche mat deem Virus ausmeranzesetzen, au contraire! Ech si fest dervun iwwerzeegt, dass et Mutatione wäerte ginn, dass dee Virus sech wäert weiderschaffen an dass dat Weiderschaffe wäert derzou féieren, dass nei Impfungen, nei Cordone mussen a wäerte geschafe ginn, wa mer un tant soit peu an eng „normal“ Situation - normal ënner Guillemeten -, wéi mer se fréier kannt hunn, nees zréck wëlle kommen.

Mir müssen also, Dir Dammen an Dir Hären, léieren, mam Virus ze liewen. Déi technesch Viraussetzungen, déi sinn elo ginn. An eigentlech misst een elo eng breet Debatt driwwer féieren, wéi een sech elo opgrond vun de rezenten Entwecklungen an dem relativen Impfschutz, esou nennen ech en emol, deen an deenen nächste Méint wäert kommen, op déi nächst Wochen, Méint a Jore wëllt preparéieren. Mir müssen erauskommen aus engem Kader, wou dat just e puer Leit sinn, déi dat debattéieren, hin zu enger gesellschaftspolitischer Debatt.

Prioritär bleift fir eis awer, dass déi vulnerabel Leit geschützt musse ginn. Mir wëllen also méi wäit goen, daitlech méi wäit, wéi d'Regierung dat haut mécht. Mir wëllen, dass jiddwereen, dee mat Leit a Kontakt kënnt, esou wéi se an der Ordonnance vum 12. Abrëll definéiert gi sinn, den Noweis vun engem negativen Test brénge muss, ouni deen en net an de Kontakt mat deene betroffene Leit kéint trieden. Dës Obligatioun ass net nëmmen, also an eisen Aen, fir d'Famille vun de Bewunner vun den Altersstrukturen, mee fir jiddwereen, deen a Kontakt mat vulnerabele Leit trëtt.

Mir leenen eis dobäi un e Gesetz aus Baden-Württemberg un, wat dës Obligatioun fir Leit, déi a Struktüre schaffen, op dräimol d'Woch festleet, a fir Leit, déi bei Leit heemginn, op zweemol d'Woch fixéiert. Dës Obligatioun ënnerleien net Leit, déi geimpft sinn respektiv noweise kënnen, dass se Anticorpen hunn. D'Resultater sinn dem Patron op simple demande virzeleeën.

An enger kohärenter Demarche hu mir eis an dës Proposition de loi net un den Univers hospitalier erugewot. Mir entzéien eis awer net enger Diskussioun, fir déi Dispositiounen hei auszedeeen op den Univers hospitalier. Mir verweigeren eis och net enger méi breeder Diskussioun, wa Verbesserungen zu dësem Text proposéiert géife ginn. Mir wëllen duerch dës Proposition de loi e Steen an d'Rulle bréngen. Mir müssen ewechkomme vun enger zaghafter Politik hin zu enger Politik, déi et mat sech bréngt, dass mer déi vulnerabelst Leit an eiser Gesellschaft schützen. A wa mer déi vulnerabelst Leit an eiser Gesellschaft wëlle schützen, dann ass et och dofir, dass déi aner Leit an der Gesellschaft iergendwann eng Kéier nees d'Méiglechkeet musse kréien, ënner normale Konditiounen kënnen ze liewen an ze schaffen.

An deem Sënn, Här President, géif ech lech gären déi Proposition de loi hei hannerleeën. Merci.

**7808 - Proposition de loi relative à la stratégie de dépistage du virus Covid-19 dans les structures pour personnes vulnérables et dans les réseaux d'aides et de soins**

■ **Plusieurs voix.** - Très bien!

■ **M. Fernand Etgen, Président.** - Merci villmools, Här Wolter.

## 7. 7802 - Projet de loi modifiant :

**1° la loi modifiée du 17 juillet 2020 sur les mesures de lutte contre la pandémie Covid-19 ;**

**2° la loi modifiée du 25 novembre 1975 concernant la délivrance au public des médicaments**

Da komme mer elo zum Projet de loi 7802, enger Ofännerung vum Gesetz iwwert d'Afféierung vun enger Rei Mesuren am Kader vun der Covid-19-Pandemie. D'Riedezäit ass nom Modell 1 festgeluecht an en Abonnement fir Rapporteur fir d'Covidgesetz huet den honorabelen Här Mars Di Bartolomeo. Här Di Bartolomeo, Dir hutt d'Wuert.

## Rapport de la Commission de la Santé et des Sports

■ **M. Mars Di Bartolomeo (LSAP), rapporteur.** - Merci, Här President. Dir Dammen an Dir Hären, léif Kolleeginnen a Kolleegen, fir d'éischt ee Wuert, wou ech, mengen ech, dat erëmginn, wat d'Kolleegen heibannen denken a spieren: Léift Paulette, mir si frou, dass de erëm an en pleine forme bei eis bass an d'Steier vum Kampf géint de Virus erëm iwwerholl huert. An déi Solidaritéit, déi der entgéintkomm ass an deene leschte Wochen, déi hues de méi wéi verdéngt! Merci!

■ **Plusieurs voix.** - Très bien!

(**Applaudissements**)

■ **M. Mars Di Bartolomeo (LSAP), rapporteur.** - Merci awer och dem Romain Schneider, deen agesprongen ass an deen, wéi vun him gewinnt, gutt Aarbecht geleescht huet.

Här President, de Projet de loi 7802, deen ech fir d'Gesondheets-, Sports- a Kulturkommissioun vir-droe wäert, knëppt u säi Virgänger un a wot weider kleng, awer rasonabel Schrëtt a Richtung e bëssi méi Normalitéit, an dat an de Beräicher Sport a Kultur.

Haaptzil vum Projet ass awer d'Verlängerung vun dem Arsenal vu Moosnamen, déi mer eis am Kampf géint de Virus ginn hunn. An dass dat noutwendeg ass, gesi mer, wa mer iwwer eis eege Grenzen eriwwekucken, wou dat eent Land an nächster Zukunft d'Noutbrems wäert zéien an en anert d'Noutbrems scho gezunn huet.

D'Éffnung vun den Terrassen, déi virun dräi Woche méiglech gouf, ass allgemeng gutt ugeholl ginn an d'Reegele goufe wäitgeend agehalten an dat ass och gutt esou, well fir Halligalli ass d'Zäit nach laang net komm. Dofir gëtt et kee Grond!

A genee dofir verlängere mer mat dësem Gesetz - an dat bis de 15. Mee - déi aktuell Restriktiounen. Am private Beräich: maximal zwou Persounen aus deem selwechte Stot, déi op Besuch därefe kommen, de Couvre-feu vun eelef Auer bis sechs Auer mat deene bekannten Exceptiounen, Kultur, Sport a Commerce bleiwen op mat deene selwechte Limitatiounen a Sécherheetsmoosnamen, d'Interdiction fir Alkohol op der Voie publique bleift bestoe mat där eenzeger Ausnam, wann et beim lessen op den Terrasse geschitt. Dann, d'Limitatioun vun de Rassemblementer gëllt virun: véier bis zéng Persoun mat Mask an Distanz vun zwee Meter, bei eelef bis honnert Mask, Distanz vun zwee Meter plus Sëtzplazen. Ech wollt dat just nach eng Kéier an Erënnung bréngen.

Dat sinn also déi Moosnamen, déi weiderhi gëllen, well d'Situatioun weider komplex an duerchwuess bleift mat héijen, mee awer op där anerer Säit relativ stabilen Infektiounszuelen. Déi Lawin, déi op anere Plaze gerullt ass, konnte mer bis elo evitéieren, mee mer sinn nach op dënnem Äis. An dofir müssen déi Schrëtt, déi mer maachen a Richtung méi Fräiheeten, gutt iwwerluecht sinn. Well Dir wësst, wat Goen-op-dënnem-Äis ka bedeuten!

Mir hu manner Neiinfektiounen a manner schwéier Krankheetsverleef bei den eeleren a méi vulnerabele Persounen, zu engem groussen Deel, well d'Impfung awer elo gräift, mee mir hunn awer méi Infektiounen, méi Hospitalisatiounen a méi schwéier Krankheetsverleef bei méi jonke Leit. Derbäi kënnt d'Ongewëssheet am Zesummenhang mat de Variante vum Virus. Nieft deene scho bekannten - der brittescher, der südafrikanescher an der brasilianescher Variant - tauchen uechtert d'Welt ëmmer nei Varianten op, vun deenen och net gewosst ass, wéi ustiechend a virulent se sinn a virun allem, awéiwäit d'Impfstoffe och Protektioun oder voll Protektioun géint déi Variante ginn. Dofir also: „Vorsicht ist die Mutter der Porzellankiste“ bleift och elo nach wie vor ubruecht!

Elo zum Projet selwer: De Projet de loi definéiert fir unzefänken dat, wat mer virun dräi Wochen opge-maach hunn - d'Terrassen - méi kloer. Et gëtt also definéiert, wat ënner „Terrassen“ ze verstoen ass. Bei eis doheem wësse mer, wat eng „Terrass“ ass, mee dobauss gëtt et eng ganz Rei vu Variante vu sougenannten „Terrassen“ an do muss een awer e Minimum un Definitioun kréien, fir den Duerchbléck ze behalen an och fir deenen, déi dervu betrafft sinn - de Clienten, awer och deenen, déi Terrassen opmaachen -, eng gewësse Sécherheet ze ginn, wou ëmmer nach eng gewëssen Appreciatioun bleift, well déi honnertprozenteg Definitioun wäerte mer net fannen.

Mee wichteg ass, dass an Zukunft als „Terrass“ gëllt: en Espace, deen zu dräi Säiten op ass, wou d'Loftzirkulatioun fräi ka geschéien. No deenen Diskussiounen, déi mer och am Zesummenhang mam Avis vum Conseil d'État haten: Bannenhäff, wa se net esou kleng si wéi eng Telefonskabinn, fir dat emol esou bildlech ze soen. Och do sinn „Terrasse“ méiglech. An den Erklärungen, déi am Exposé des motifs vum Projet de loi sinn, ass och festgehalten, dass minimal Protektiounen, soufern se d'Loftzirkulatioun net beanträchtegen, méiglech sinn.

An Zweifelsfäll ass et sécher kee Mumpitz, wann een nofreet, ier ee sech an déi Fraisen, déi dat awer

bedéngt, erastierzt. Do gëtt et e puer Adressen, ënner anerem d'Inspection sanitaire. Mir waren och an der Kommissioun der Meenung, dass et wichteg ass, dass déi Leit, déi herno mussen um Terrain intervenéieren, fir géint flagrant Verstéiss virzegoen, optimal gebriecht sinn, fir genee ze wëssen, wéini et e Grenzfall ass a wou ee mat Fangerspëtzegefill ka virgoen.

Bon, ech hu gesot, dass de Staatsrot net esou detail-léiert an d'Erklärunge wollt eragoen. Ech mengen, et mécht der Kaz awer kee Bockel, dass mer e bësse méi erklären. Dat gëtt de Leit, déi et ze applizéieren hunn, och e bësse méi Sécherheet.

D'Installatiounen sinn eng Saach. Ech mengen, d'Verhale vun de Clienten an och d'Reaktiounen vun deenen, déi d'Terrasse bedreiwen, op d'Verhale vun de Clienten ass awer och ee wichtegt Element. Et kann net sinn, dass op deenen Terrassen, wou et awer eng Reegelung gëtt - eng kloer Reegelung -, op eemol erëm Drauwe vu Leit optauchen, wou een iwwert deen anere fält.

Also do, wannechgelift - wannechgelift! - fir déi Responsabel fir d'Terrassen, awer och fir d'Clienten, déi sech freeën iwwert déi dote Fräiheet: Déi dote Fräiheet verdéngt ee sech mat Responsabilitéit fir sech, awer och fir déi aner, also e wichtegt Element awer, fir déi dote Restriktiounen ze befollegen! Wann een duerch d'Géigend geet, da gesäit een, wat ech mengen!

Dann eng Neierung, déi elo net de Grand public betrëfft, mee déi awer wichteg ass, dat ass, dass an de Structures d'hébergement - do, wou Leit sech ophalen oder gefleet ginn, do, wou Leit wunnen an deene bekannte Strukturen, dat ass am Altersberäich, mee dat kann och am Beräich vum Handicap sinn, dat kann awer och am Beräich vun anere Struktüre sinn - Depote vun deene wichtigsten urgente Medikamenter kënnen ageriicht ginn.

Am Beräich vum Sport an den Activités de culture physique - Fitness, Danzen, Yoga - gëtt déi Grenz, dee Plaffong vu maximal zéng Persounen, déi därefe gläichzäitig zesumme Sport maachen, opgehuewen an déi minimal Surface pro Persoun vu 15 Meterkaree - an et waren der och, jee no deem wéi vill Leit do waren, méi - erfogsat op zéng Meterkaree pro Persoun.

Ab dem nächste Méindeg gëllen also fir de Sport follgend Reegelen: Sport kann een eleng oder zu zwee praktizéieren ouni Distanz an ouni Mask. Ab dräi Persounen, déi zesummen oder zäitgläich Sport maachen, muss zu all Moment eng Distanz vun zwee Meter tëscht den eenzelne Persounen agehale ginn. Pro Persoun muss eng Mindestsurface vun zéng Meterkaree zur Verfügung stoen.

Och beim Sport si Rassemblementer vun iwwer 100 Leit verbueden. Net matgezielt sinn dobäi déi professionell Sportler an hir Betreier. Dat gëtt och dës Kéier nach eemol prezisiéiert.

Am Kloertext a well dat och e Sujet an der Kommissioun a bei de Sportsfederatiounen ass: Kompetitiounen sinn erlaabt a kënnen ënner follgende Konditiounen stattfannen: Ab dräi Persounen muss zu all Moment d'Distanz vun zwee Meter agehale ginn. Et brauch een eng minimal Surface vun zéng Meterkaree pro Persoun. All d'Sportler an och hir Betreier müssen en negativen Test, sief dat e Schnelltest oder sief dat e PCR-Test, virweisen.

Och bis elo waren an der Theorie, an do si mer e bëssen an d'Schwanke komm, fir dat emol esou auszedrücken... Och bis elo ware Kompetitiounen zwar theoretesch méiglech, mee mat deenen Oplagen, déi bestanen hunn, war et awer kaum eng Optioun, well d'Limit bei zéng louch. Dat wär e bësse méi problematesch gewiescht.

Ben, wann een elo kuckt, wat fir eng Kompetitiounen méiglech ginn - ech huelen d'Beispill vun der Liichtathletik -, sinn ouni Weideres Werfermeetings méiglech, ouni Weideres si Sprongmeetings erlaabt, sief dat Wäitsprong, sief dat Héichsprong, well dat si jo eigentlech bal Individualsportarten, well se do net zu aacht ulafen an an d'Luucht sprangen oder wäit sprangen. Dat ass also méiglech. Et licht engem an, dass zum Beispill en 800-Meter-Laf net dran ass, well et kann ee sech jo net virstellen, dass do ëmmer müssen déi zwee Meter agehale ginn. Jo, wéi kéint een dat maachen? Also: Et gëtt och Erliichterunge bei de Kompetitiounen doduerch, dass déi Grenz vun zéng fält.

Dann, wichteg ze prezisiéieren: Occasionell oder accessoire Restauratiounsaktivitéite ronderëm de Sport sinn, wéi och am Allgemengen, laut Gesetz net méiglech. Méiglech ass et awer, wann zum Beispill bei engem Sportsterrain e Café ass, deen eng Terrass huet, deen awer ëmmer funktionéiert, dass dat och als Terrass funktionéiert. Dat ass och prezisiéiert ginn.

Bon, beim Sport gëtt et déi bekannt Ausnamen, déi Der alleguer kennt.

Erliichterunge gëtt et och beim Schoulschwammen, wat méi wäit opgeet.

Zu Ouverture kënnt et da bei Musek, bei Gesang, wou d'Restriktiounen manner contrainant sinn.

Elong oder zu zwee ass Musizéieren ouni Restriktionen méiglech. Ab dräi bis zéng Persounen muss permanent eng Distanz vun zwee Meter agehale ginn. An d'Museker mussen während der Museksaktivitéit sëtzen, wann dëst an engem Etablissement stattfënt, wat dofir adaptéiert ass. Dat ass relativ wäit op, mee et muss adaptéiert sinn.

Am ursprüngeleche Projet war virgesinn, dass bei deenen zéng Leit véier Leit missten eng Mask droen. Mir hu gemengt, dass dat awer iwwert d'Zil geschoss wär. A mir hunn dofir derfir plädéiert, zesumme mat der Regierung, dass déi Leit zwar, wa se net méi musizéieren an deem Grupp vun zéng, da sollen d'Mask andoen an, wa se dann erëm zu zéng musizéieren, dass déi Obligatioun vun deene véier Maskendréier ewechfält.

Chorallen därefen, wéi bis elo, och weiderhi prouwen. Wann et der méi si wéi zéng, dann, selbstverständlich, fält dat ënner déi allgemeng Reegele vu Sëtzen, Mask, Distanz.

Dann, Här President, wann Der mer nach annerhal-lef Minutt gitt, d'Prozedur. Depot vum Projet: de 16.04., virun enger Woch also. Éischt Reunioen vun der Kommissioun: den 20.04. D'Amendementen, déi zesumme vu Kommissiounen a Regierungsmembren ausgeschafft goufen: den 20.04. Den Avis vum Conseil d'État: den 21. De Rapport: gëschter. An et wäert lech net wonneren, dass ech op déi exzellent Zesummenaarbecht an deene verschiddene Kommissiounen insistéieren.

Ech mengen, mir kënnen och houfreg sinn op eis Ekippen an der Chambersadministratioun, an de Ministären; dës Kéier dräi Ministären, wou d'Ministären och alleguer hei sinn, deenen ech och ee ganz grouse Merci soen, mat hiren Ekippen, fir deen oppene Geescht, mat deem mer un déi Diskussiounen hei erugaange sinn. Selbstverständlich geet dee Merci och un all d'Membere vun der Kommissioun.

E klenge Bemoll muss ech awer lassginn. Dës Rapport ass och erëm nëmme mat 31 zu 29 Stëmmen ugeholl ginn. Ma Dir wësst, dass dat kengem Rapporteur eng grouss Freed mécht. Mee dat Resultat, wéll ech awer hei soen, täuscht driwwer ewech, dass mer eis eens sinn, dass et richtig war, d'Chamber voll a ganz an de Krisenmanagement matanzebezéien, d'Projeten ze adaptéieren, ze prezisiéieren an och zum Deel ze verbessern.

Iwwer laang Strecken ass et an deene Kommissiounen net zu enger Ausenansetzung Majoritéit géint Opposition - an ëmgedrëit - komm, mee mateneen, fir dat Bescht doraus ze maachen. An eens bleiwe mer eis alleguer, och wann et Nuancë gëtt, iwwert de Wéi, dass et eist gemeinsaamt Zil ass, fir eis Leit esou gutt wéi méiglech ze schützen an déi Schrëtt ze woen, fir no an no Stéckercher Fräiheet erëmzekreien.

Dir kënnt lech virstellen, dass kee sech ..., oder bal jiddwereen, insbesondere awer ech, well ech ëmmer hei virun lech stinn, sech méi géif doriwwer freeën, wa mer nom 15. Mee déi Schrëtt e bësse méi grouss kéinte maachen oder souguer, wa mer bei der Liichtathletik sinn, en Dräisprong kéinte woen.

An deem Sënn: villmools merci alleguer deenen, déi ugepaakt hunn. An dem President merci fir seng Gedold mat mir. Här President: merci!

■ **Une voix.** - Très bien!

■ **M. Fernand Etgen, Président.** - Merci villmools, Här Rapporteur Mars Di Bartolomeo.

Als éischte Riedner ass déi honorabel Madamm Martine Hansen agedroen. Madamm Hansen, Dir hutt d'Wuert.

## Discussion générale

■ **Mme Martine Hansen (CSV).** - Merci, Här President. Fir d'alleréischte soen ech och, datt mer extreem frou sinn, datt d'Madamm Minister erëm hei ass an datt se erëm a Form ass. Da sinn ech awer och frou - elo ass en net heibannen -, datt de Claude Wiseler och erëm a Form ass. Also, ech sti jo hei elo just als Ersatz, well de Claude ass dann elo e gutt Beispill oder vläicht kee gutt Beispill vu Covid. Déi Krankheet ass net ze ënnerschätzen! A well e wirklech am Ufank vun der Woch nach net a Form war, hunn ech en do ersat.

An natierlech e grouse Merci un de Rapporteur, deen dat wéi ëmmer exzellent gemaach huet. Ech wëll em soen: Och wann ech net dacks hei stinn, fir zu deem Gesetz ze schwätzen, esou wär ech awer frou, wa mer net méi missten driwwer schwätzen. Ech denken, jiddwereen.

Ier ech zum Gesetz kommen, wëll ech ewer nach eng Kéier kuerz op d'Situatioun agoen. D'Zuele sinn u sech nach ëmmer héich. Si bleiwen héich. D'Klärnageresultater ginn esou lues erëm eng Kéier licht an d'Luucht; wat e bësse beonrougend ass. D'Unzel vun de beluechten Intensivbetter geet och licht an d'Luucht, wat natierlech kee gutt Zeechen ass.

Ben, den Inzidenzwäert ass liicht erfogaangen, awer just vun 202 op 201. Dat ass net onbedéngt nennenswäert. Den R-Wäert ass och liicht gefall. A Gott sei Dank ass d'Unzel vun den Doudege pro